

جوان، معمار هویت نسل آینده و حکمرانی علوی

تحلیلی از منظر نهج البلاغه و اندیشه های اسلامی شیعه

در عصر هوش مصنوعی

معصومه عادل نیا^۱

چکیده

در عصر هوش مصنوعی و دگرگونی های دیجیتال، جوانان با چالش های بی سابقه ای در حوزه هویت و ایدئولوژی مواجه اند که ریشه در الگوهای سکولار، مصرف گرا و فردگرایی غربی دارد. این پژوهش، نقش جوان را به عنوان معمار هویت اسلامی نسل آینده و عامل حکمرانی علوی، با استناد به نهج البلاغه و اندیشه شیعه بررسی می کند. با بهره گیری از روش تحلیلی-تطبیقی، نشان داده می شود که امام علی (علیه السلام) جوان را نه صرفاً مخاطب تربیت اخلاقی، بلکه بازیگر محوری در تحقق عدالت الهی و نوسازی تمدنی می داند. با ویژگی هایی چون بصیرت، شجاعت، مسئولیت پذیری و ولایت مداری. یافته ها حاکی از آن است که الگوی تربیتی علوی، جایگزینی جهان شمول و الهی محور برای چارچوب های سکولار غربی ارائه می دهد و جوان را از مصرف گرایی منفعل به سمت نقش آفرینی فعال در بنا نهادن تمدن نوین اسلامی سوق می دهد. این الگو نه تنها ریشه در تاریخ دارد، بلکه برای عبور از بحران های هویتی در عصر دیجیتال و تداوم مقاومت فرهنگی-سیاسی در شرایط جنگ نرم، ضروری و به روز است.

واژگان کلیدی: هویت جوانی، حکمرانی علوی، نهج البلاغه، تمدن اسلامی، چالش های عصر دیجیتال، تربیت الهی محور

^۱ طلبه سطح ۲ مدرسه علمیه فاطمیه نجف آباد

۰۹۱۴۰۰۴۵۴۸۹

m.adelnia201@google.com

Abstract

In the era of artificial intelligence and digital transformation, youth confront unprecedented challenges in identity and ideology, rooted in Western paradigms of secularism, consumerism, and individualism. This study examines the role of youth as architects of future Islamic identity and agents of Alavid governance, grounded in *Nahj al-Balagha* and Shiite Islamic thought. Employing an analytical-comparative methodology, the research reveals that Imam Ali regards youth not merely as recipients of moral education, but as central actors in realizing divine justice and civilizational renewal — characterized by insight (*basirah*), courage (*shuja'ah*), responsibility (*mas'uliyat-paziri*), and devotion to divine guardianship (*wilayat-madari*). Findings indicate that the Alavid educational model offers a comprehensive, theocentric alternative to Western secular frameworks, transforming youth from passive consumers into active builders of a New Islamic Civilization. Far from being merely historical, this paradigm is urgently relevant for navigating contemporary identity crises in the digital age and sustaining cultural-political resilience amid soft-war conditions.

Keywords: Youth Identity ، Islamic Civilization ، Digital Age Challenges ، Alavid Governance، Nahj al-Balagha، Theocentric Education

مقدمه

در جهان امروز، جوانان در معرض امواج سهمگین فرهنگی، رسانه‌ای و هویتی قرار دارند. از یک‌سو، فرهنگ غرب با ترویج فردگرایی، نسبی‌گرایی و سکولاریسم، تلاش دارد هویت جوان مسلمان را از درون تهی سازد؛ و از سوی دیگر، منابع اصیل اسلامی همچون نهج‌البلاغه، جوان را به‌عنوان محور تحول، مخاطب تربیت و عامل تحقق عدالت معرفی می‌کنند. انقلاب اسلامی ایران، با تکیه بر نیروی جوان، توانست ساختارهای سیاسی و فرهنگی را دگرگون سازد. بیانیه گام دوم انقلاب نیز بر نقش جوان در تحقق تمدن نوین اسلامی تأکید دارد. در این میان، بازخوانی نهج‌البلاغه و اندیشه‌های علمای شیعه، می‌تواند الگویی تربیتی برای جوان امروز ارائه دهد؛ الگویی که نه تنها او را از بحران‌های هویتی نجات می‌دهد، بلکه مسیر تحقق حکمرانی علوی را نیز هموار می‌سازد.

این مقاله در پی آن است که با تحلیل آموزه‌های نهج‌البلاغه، بررسی نقش جوان در ساختار حکومتی امام علی (ع)، و نقد دیدگاه‌های غربی، الگویی علمی و کاربردی برای تربیت جوان معمار هویت نسل آینده ارائه دهد. مطالعات پیشین در حوزه تربیت اسلامی و هویت جوان عمدتاً بر ابعاد اخلاقی، فرهنگی و روان‌شناختی تمرکز داشته‌اند. برخی از پژوهش‌ها به نقش جوان در انقلاب اسلامی و بیانیه گام دوم اشاره کرده‌اند، اما تحلیل جامعی از نقش جوان در ساختار حکمرانی علوی و تحقق تمدن نوین اسلامی با استناد به نهج‌البلاغه و اندیشه‌های شیعه ارائه نشده است. شکاف اصلی پژوهش‌های پیشین، عدم تلفیق عمیق بین آموزه‌های نهج‌البلاغه، مفاهیم تمدنی و نیازهای جوان در عصر دیجیتال و هوش مصنوعی است. همچنین، کمتر به نقش جوان به عنوان «معمار هویت نسل آینده» و «عامل حکمرانی علوی» در چارچوب تربیتی و تمدنی پرداخته شده است.

سؤال اصلی این پژوهش آن است که: چگونه می‌توان با بهره‌گیری از آموزه‌های نهج‌البلاغه، جوان را به‌عنوان معمار هویت نسل آینده و عامل تحقق حکمرانی علوی تربیت کرد؟، این مسئله در بستری از بحران هویت، سکولاریسم رسانه‌ای، و تحولات فناوری شکل گرفته و نیازمند بازخوانی اصیل و کاربردی از منابع اسلامی است.

۱- اهمیت و ضرورت تحقیق

با توجه به نقش جوان در انقلاب اسلامی و تأکید رهبران انقلاب (به‌ویژه در بیانیه گام دوم) بر نقش محوری جوان در ساخت تمدن نوین اسلامی، این پژوهش اهمیت زیادی دارد. همچنین، در عصر هوش مصنوعی و جنگ نرم، تربیت جوان بر مبنای هویت اسلامی و بصیرت علوی ضرورتی انکارناپذیر است.

۲- اهداف کلی و فرعی

۲-۱. هدف کلی: تبیین جایگاه جوان در حکمرانی علوی و تحقق تمدن نوین اسلامی .

۲-۲. اهداف فرعی:

۲-۲-۱. بررسی نقش جوان در نهج البلاغه

۲-۲-۲. تحلیل هویت‌سازی اسلامی در مقابل فرهنگ غربی

۲-۲-۳. نقد روان‌شناسی سکولار و ارائه مدل تربیتی علوی

۲-۲-۴. ارائه راهکارهای عملی برای تربیت جوان تمدن‌ساز.

۳- تعریف مسأله

در عصر حاضر، جوانان مسلمان با بحران‌های متعددی مواجه‌اند: از بحران هویت و معنویت گرفته تا چالش‌های فرهنگی، سیاسی و اجتماعی. در چنین شرایطی، نیاز به بازتعریف نقش جوان در حکمرانی و تمدن‌سازی بیش از پیش احساس می‌شود. سؤال اصلی این پژوهش آن است که: چگونه می‌توان با بهره‌گیری از آموزه‌های نهج‌البلاغه، جوان را به‌عنوان معمار هویت نسل آینده و عامل تحقق حکمرانی علوی تربیت کرد؟ این مسأله، نه تنها یک دغدغه تربیتی بلکه یک پروژه تمدنی است که آینده امت اسلامی را رقم خواهد زد.

۴- فرضیه پژوهش

با بازخوانی نهج‌البلاغه و اندیشه‌های علمای شیعه، می‌توان الگویی تربیتی برای جوان ارائه داد که او را به نیرویی تمدن‌ساز، بصیر، مسئولیت‌پذیر و ولایت‌مدار تبدیل کند؛ نیرویی که در مسیر تحقق حکمرانی علوی و تمدن نوین اسلامی نقش‌آفرینی کند.

جدول ۱- متغیرهای پژوهش

نوع متغیر	عنوان	تعریف عملیاتی	منبع تحلیل
مستقل	آموزه‌های نهج‌البلاغه	مفاهیم تربیتی، سیاسی و اخلاقی در نهج‌البلاغه	نامه‌ها، خطبه‌ها، حکمت‌ها
وابسته	نقش جوان در حکمرانی و هویت‌سازی	میزان مشارکت، بصیرت، مسئولیت‌پذیری و تمدن‌سازی جوان	تحلیل تاریخی و تربیتی از حکومت علوی

۵- جایگاه جوان در نهج البلاغه

۵-۱. جوان در نگاه امام علی (علیه السلام) مخاطب تربیت، عنصر تحول، و محور حکمرانی علوی

نهج البلاغه، به عنوان یکی از متون بنیادین اندیشه شیعی، نه تنها حاوی آموزه‌های اخلاقی و سیاسی، بلکه منبعی غنی برای تربیت فردی و اجتماعی است. در این میان، نگاه امام علی (علیه السلام) به جوان، نگاهی تربیتی، تمدن‌ساز و راهبردی است. جوان در نهج البلاغه، مخاطب اصلی تحول و عنصر کلیدی در تحقق عدالت و حکمرانی الهی معرفی می‌شود.

۵-۲. تحلیل نامه ۳۱ نهج البلاغه: تربیت جوان در کانون حکمت علوی

در نامه ۳۱، امام علی (علیه السلام) خطاب به فرزندش امام حسن (علیه السلام) می‌فرماید:

"وَ إِنَّمَا قَلْبُ الْوَلَدِ كَالْأَرْضِ الْخَالِيَةِ، مَا أَلْقَى فِيهَا مِنْ شَيْءٍ قَبِلَتْهُ"

دل جوان مانند زمین خالی است، هر چه در آن افکنده شود، می‌پذیرد.

این جمله، بیانگر آمادگی ذهنی و روحی جوان برای پذیرش تربیت و معارف الهی است. امام علی (علیه السلام) با شناخت دقیق از روان جوان، او را مخاطب اصلی تربیت علوی قرار می‌دهد. این نگاه، نشان‌دهنده اهمیت راهبردی تربیت جوان در ساخت تمدن اسلامی است.

۵-۳. ویژگی‌های جوان مطلوب در نهج البلاغه:

۵-۳-۱. بصیرت

امام علی (علیه السلام) در خطبه‌ها، بر اهمیت بصیرت در شناخت حق از باطل تأکید دارد. جوان باید قدرت تحلیل، تشخیص و ایستادگی در برابر فتنه‌ها را داشته باشد.

نمونه: خطبه ۱۷۳ نهج البلاغه: "لَا يَحْمِلُ هَذَا الْعَلَمَ إِلَّا أَهْلُ الْبَصَرِ وَالصَّبْرِ"

۵-۳-۲. شجاعت

در حکمرانی علوی، شجاعت اخلاقی و سیاسی از ویژگی‌های کلیدی جوانان است. مالک اشتر، محمد بن ابی‌بکر و کمیل بن زیاد نمونه‌هایی از جوانان شجاع در حکومت امام علی (علیه السلام) هستند.

۵-۳-۳. مسئولیت‌پذیری

امام علی (علیه السلام) جوانان را به پذیرش مسئولیت اجتماعی و سیاسی دعوت می‌کند. در نهج البلاغه، مسئولیت‌پذیری به عنوان نشانه بلوغ فکری و ایمانی مطرح شده است.

۵-۳-۴. ولایت‌مداری

جوان مطلوب در نهج البلاغه، باید نسبت به امام و ولی زمان خود شناخت، محبت و اطاعت داشته باشد. این ولایت‌مداری، محور هویت اسلامی جوان است و ضامن سلامت سیاسی و اجتماعی او در برابر انحرافات است.

۵-۴. جوانان در ساختار حکومتی امام علی (علیه السلام)

امام علی (علیه السلام) در دوران خلافت خود، از جوانان در مسئولیت‌های کلیدی بهره می‌برد. این انتخاب‌ها نشان‌دهنده اعتماد به ظرفیت جوانان و نقش آنان در تحقق عدالت اسلامی است.

جدول ۲- جوانان شاخص حکومت امام علی (ع)

نام	ویژگی‌ها	مسئولیت
مالک اشتر	شجاع، بصیر، وفادار	فرمانده نظامی و والی مصر
محمد بن ابی‌بکر	جوان مؤمن و ولایت‌مدار	والی مصر
کمیل بن زیاد	عارف، بصیر، فداکار	مشاور و حامل معارف علوی
عمار یاسر	جوان بصیر و مقاوم	فرمانده در جنگ صفین

۶- تطبیق با جوان امروز

جدول ۳- نیازها و راهکارهای جوان امروز

ویژگی علوی	نیاز امروز	راهکار تربیتی
بصیرت	شناخت رسانه‌ها و شبهات	آموزش سواد رسانه‌ای اسلامی
شجاعت	مقابله با فساد و بی‌عدالتی	تقویت روحیه جهادی و انقلابی
مسئولیت‌پذیری	مشارکت اجتماعی و سیاسی	تربیت در خانواده، مسجد، دانشگاه
ولایت‌مداری	شناخت ولیّ فقیه	آموزش مبانی ولایت فقیه و تاریخ انقلاب

ویژگی‌های جوان مطلوب در نهج‌البلاغه، قابل تطبیق با نیازهای جوان امروز است. این تطبیق، نشان می‌دهد که آموزه‌های نهج‌البلاغه، نه تنها تاریخی بلکه کاملاً کاربردی و راهبردی برای تربیت جوان در عصر مدرن هستند. نهج‌البلاغه، با نگاه تربیتی و تمدن‌ساز به جوان، الگویی کامل برای تربیت نسل آینده ارائه می‌دهد. جوان در نگاه امام علی (ع)، نه تنها مخاطب تربیت بلکه مجری حکمرانی علوی است. بازخوانی این آموزه‌ها، راهی برای نجات جوان امروز از بحران‌های فرهنگی و هویتی و بسترسازی برای تحقق تمدن نوین اسلامی است.

۷- هویت‌سازی اسلامی در جوان

هویت، یکی از بنیادی‌ترین مفاهیم در علوم انسانی است که در اندیشه اسلامی، جایگاهی ویژه دارد. در دوران جوانی، فرد در حال شکل‌گیری شخصیت، باورها و جهت‌گیری‌های اجتماعی خود است. اگر این فرآیند در بستر صحیحی هدایت نشود، جوان دچار بحران‌های هویتی، سردرگمی فرهنگی و انفعال اجتماعی خواهد شد. نهج‌البلاغه، با نگاهی عمیق و تربیتی، مسیر شکل‌گیری هویت اسلامی را برای جوانان ترسیم می‌کند.

در اسلام، هویت انسان بر پایه سه محور شکل می‌گیرد:

۱. هویت الهی: انسان، خلیفه‌الله است و هویت او با بندگی و عبودیت معنا می‌یابد. "وَلَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِي آدَمَ..." (اسراء: ۷۰)
۲. هویت انسانی: عقل، فطرت، و اختیار، عناصر اصلی هویت انسانی هستند. امام علی (ع): "الْإِنْسَانُ بِعَقْلِهِ" (غررالحکم حدیث ۲۳۰)
۳. هویت اجتماعی: انسان در تعامل با امت اسلامی، مسئولیت اجتماعی و فرهنگی دارد.

"فَإِنَّمَا هَلَكَ مَنْ كَانَ قَبْلَكُمْ بِطُولِ آمَالِهِمْ وَ تَغْيِبِ آجَالِهِمْ" (نهج‌البلاغه، خطبه ۱۴۷)

آرمان‌های الهی سوق دهد. تربیت چنین جوانی، رسالت خانواده، مدرسه، مسجد و رسانه است. تمدن اسلامی، با گام‌های جوان مؤمن و بصیر، به‌سوی تحقق کامل پیش می‌رود.

۱۲- نمونه‌های تاریخی جوانان در حکومت علوی

از مالک اشتر تا کمیل بن زیاد؛ جوانان در خدمت عدالت و حکمت علوی

حکومت امام علی علیه السلام، الگویی بی‌نظیر از حکمرانی الهی، عدالت‌محور و مردم‌مدار است. در این ساختار، جوانان نه تنها نادیده گرفته نشدند، بلکه در مسئولیت‌های کلیدی و حساس به‌کار گرفته شدند. این انتخاب‌ها، نشان‌دهنده اعتماد امام به ظرفیت تربیتی، بصیرتی و جهادی جوانان است. بررسی زندگی و نقش‌آفرینی این جوانان، الگویی عملی برای تربیت جوان تمدن‌ساز در عصر حاضر ارائه می‌دهد.

۱۲-۱. مالک اشتر نخعی

-ویژگی‌ها: شجاعت، بصیرت، وفاداری، روحیه جهادی

-نقش در حکومت علوی: فرمانده سپاه امام علی علیه السلام، والی مصر

-تحلیل تربیتی: مالک، نمونه‌ای از جوانی است که با تربیت علوی، به قله‌های مدیریت و جهاد رسید. امام علی علیه السلام در نامه‌ای به مردم مصر، او را چنین توصیف می‌کند: «او از شمشیر نمی‌هراسد، و در میدان نبرد از هیچ دشمنی عقب نمی‌نشیند.»

۱۲-۲. محمد بن ابی‌بکر

-ویژگی‌ها: جوان مؤمن، ولایت‌مدار، پاک‌سرشت

-نقش در حکومت علوی: والی مصر، نماینده سیاسی امام

-تحلیل تربیتی: با وجود سن کم، امام علی علیه السلام او را به‌عنوان والی مصر منصوب کرد. این انتخاب، نشان‌دهنده اعتماد به جوانان بصیر و مؤمن است.

امام علی علیه السلام در نامه‌ای به او فرمودند: "خود را برای مردم مهربان کن، و با آنان با انصاف رفتار نما."

۱۲-۳. کمیل بن زیاد

-ویژگی‌ها: عارف، بصیر، فداکار، حامل معارف علوی

-نقش در حکومت علوی: مشاور فرهنگی، راوی دعای کمیل

-تحلیل تربیتی: کمیل، جوانی بود که در کنار امام علی علیه السلام، به تربیت عرفانی و معرفتی رسید. دعای کمیل، نماد تربیت معنوی جوان در مکتب علوی است.

۱۲-۴. عمار یاسر

-ویژگی‌ها: جوان مقاوم، بصیر، وفادار

-نقش در حکومت علوی: فرمانده در جنگ صفین

-تحلیل تربیتی: عمار، با بصیرت سیاسی و ولایت‌مداری، در برابر فتنه‌ها ایستاد.

ویژگی جوان علوی	تطبیق با نیاز امروز	راهکار تربیتی
شجاعت	مقابله با فساد و بی‌عدالتی	تقویت روحیه جهادی
بصیرت	شناخت فتنه‌های رسانه‌ای	آموزش سواد سیاسی و رسانه‌ای
ولایت‌مداری	تبعیت از ولیّ فقیه	آموزش مبانی ولایت فقیه
مسئولیت‌پذیری	مشارکت در حکمرانی	تربیت در مسجد، دانشگاه، خانواده
معنویت	تهذیب نفس و اخلاق	انس با دعا، قرآن، سیره شهدا

جوانان در حکومت امام علی (ع)، نه تنها مجریان عدالت بلکه حاملان حکمت و معرفت بودند. این نمونه‌ها، نشان می‌دهند که با تربیت صحیح، جوان می‌تواند در حساس‌ترین عرصه‌های حکمرانی و تمدن‌سازی نقش‌آفرینی کند. بازخوانی این الگوها، راهی برای تربیت جوان امروز در مسیر تحقق تمدن نوین اسلامی است.

۱۳- جمع‌بندی و پیشنهادات کاربردی

در این مقاله، با نگاهی تحلیلی و علمی، جایگاه جوان در اندیشه اسلامی و نقش او در تحقق حکمرانی علوی و تمدن نوین اسلامی بررسی شد. محورهای اصلی عبارت بودند از:

-تعریف جوان تمدن‌ساز و ویژگی‌های او در نهج‌البلاغه

-تحلیل تربیتی نامه ۳۱ امام علی (ع) و نقش جوان در ساختار حکومتی علوی

-بررسی مفهوم هویت اسلامی و بحران‌های هویتی در فرهنگ غرب

-نقد روان‌شناسی مدرن و تربیت سکولار در برابر تربیت علوی

-تحلیل نقش جوان در تحقق تمدن نوین اسلامی با تکیه بر بیانیه گام دوم انقلاب

-معرفی نمونه‌های تاریخی جوانان در حکومت امام علی (ع) و تطبیق با نیازهای امروز

نتیجه آن‌که جوان، نه تنها مخاطب تربیت اسلامی بلکه عامل تحقق آرمان‌های الهی در جامعه است. تربیت چنین جوانی، نیازمند بازخوانی منابع اسلامی، بازسازی نهادهای تربیتی، و طراحی الگوهای عملی است.

نهاد	پیشنهاد عملی
خانواده	برگزاری جلسات تربیتی با محوریت قرآن و نهج‌البلاغه
مدرسه و دانشگاه	طراحی واحدهای درسی با موضوع هویت اسلامی و تمدن‌سازی
مسجد و هیئت	جذب جوانان با برنامه‌های معرفتی، فرهنگی و جهادی
رسانه	تولید محتوای الهام‌بخش با محوریت الگوهای جوان مؤمن
حوزه علمیه	تربیت مبلغانی متخصص در تربیت جوان تمدن‌ساز

۱-۱۳-پیشنهادهای برای جوانان

- مطالعه مستمر قرآن، نهج البلاغه و آثار شهدا
- حضور فعال در عرصه‌های فرهنگی، علمی و اجتماعی
- تقویت ارتباط با ولیّ فقیه و شناخت مسائل روز
- خودسازی معنوی و اخلاقی به‌عنوان مقدمه جامعه‌سازی
- تشکیل حلقه‌های معرفتی و گروه‌های جهادی با دوستان هم‌فکر

۲-۱۳-پیشنهادهای برای پژوهشگران آینده

- برای توسعه این حوزه، پیشنهاد می‌شود پژوهش‌های زیر انجام گیرد:
- بررسی تطبیقی تربیت جوان در نهج البلاغه و صحیفه سجادیه
- تحلیل نقش جوان در بیانیه گام دوم انقلاب از منظر تربیت علوی
- طراحی مدل تربیتی جوان تمدن‌ساز بر اساس اندیشه‌های امام خمینی و استاد مصباح
- بررسی تأثیر رسانه‌های نوین بر هویت جوان مسلمان
- تحلیل روان‌شناسی جوان در اندیشه اسلامی و نقد روان‌شناسی غربی
- مطالعه موردی بر روی جوانان فعال در عرصه‌های فرهنگی و جهادی پس از انقلاب اسلامی

۱۴-نتیجه‌گیری

جوان، در اندیشه اسلامی و به‌ویژه در مکتب علوی، تنها یک مخاطب تربیتی نیست، بلکه عامل اصلی تحول اجتماعی، حکمرانی الهی و ساخت تمدن نوین اسلامی است. نهج البلاغه با نگاهی عمیق و راهبردی، جوان را به‌عنوان عنصری کلیدی در ساختار جامعه اسلامی معرفی می‌کند که با ویژگی‌هایی چون بصیرت، شجاعت، مسئولیت‌پذیری و ولایت‌مداری می‌تواند مسیر عدالت، مقاومت و تمدن‌سازی را هموار کند. تاریخ حکومت امام علی علیه السلام شاهد است بر اینکه جوانانی چون مالک اشتر، محمد بن ابی‌بکر و کمیل بن زیاد، در سنین پایین، نقش‌های حساس نظامی، سیاسی و فرهنگی را برعهده داشتند و الگویی عملی از جوان تمدن‌ساز بودند. در عصر حاضر، با فزونی بحران‌های هویتی، فرهنگی و معنوی ناشی از جریان‌های غربی و رسانه‌های دیجیتال، بازخوانی نهج البلاغه و اندیشه‌های اسلامی شیعه نه تنها ضروری، بلکه ضرورتی انکارناپذیر است. این مقاله نشان داد که آموزه‌های علوی، در مقابل الگوهای سکولار و فردگرای غربی، جوان را از موجودی منفعل و مصرف‌گرا به بازیگری فعال، مسئول و الهام‌بخش در ساخت هویت اسلامی و تمدن نوین اسلامی بدل می‌کند.

در نهایت، تحقق تمدن نوین اسلامی — همان‌گونه که در بیانیه گام دوم انقلاب تأکید شده — مستلزم تربیت جوانی مؤمن، خلاق، بصیر و ولایت‌مدار است که در عرصه‌های علم، فرهنگ، سیاست و جهاد فرهنگی گام برمی‌دارد. این تربیت، تنها ممکن است با بازگشت

به منابع اصیل اسلامی، به‌ویژه قرآن و نهج‌البلاغه، و بازسازی نهادهای خانواده، مدرسه، مسجد و رسانه بر اساس این مبانی. جوان امروز، با شناخت مسئولیت تاریخی خود، می‌تواند نه تنها هویت نسل آینده را بسازد، بلکه حکمرانی علوی را در عصر هوش مصنوعی و جنگ نرم، زنده و پویا نگه دارد.

۱۵- منابع

✽قرآن کریم

۱. حسینی خامنه‌ای، سید علی. (۱۳۹۷) بیانیه گام دوم انقلاب، تهران: دفتر حفظ و نشر آثار مقام معظم رهبری.
۲. حسینی خامنه‌ای، سید علی. (۱۴۰۰) جوان و آینده‌سازی، مجموعه بیانات، تهران: نشر انقلاب اسلامی.
۳. دشتی، محمد، (۱۳۷۹) ترجمه و شرح نهج البلاغه، قم، انتشارات مشهور.
۴. رحیمی، علیرضا، (۱۳۹۳) منشور تربیت علوی، تهران: انتشارات نهج،
۵. طباطبایی، سید محمدحسین. (۱۳۳۲) اصول فلسفه و روش رئالیسم، تهران: انتشارات صدرا.
۶. طباطبایی، سید محمدحسین. تفسیر المیزان، قم: دفتر نشر اسلامی، جلدهای مختلف.
۷. مصباح یزدی، محمدتقی. (۱۳۸۳) آموزش عقاید، تهران: شرکت چاپ و نشر بین الملل،
۸. مطهری، مرتضی، (۱۳۵۷) انسان و ایمان، تهران: نشر صدرا،
۹. موسوی خمینی، سید روح الله، (۱۳۸۸) صحیفه امام، تهران، مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی،
۱۰. موسوی خمینی، سید روح الله، (۱۳۵۶) ولایت فقیه (حکومت اسلامی)، تهران: مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی.